

22-J: Alacant va votar Fogueres

Dissabte 21. Jornada de reflexió, dia filosòfic i d'assaig per excel·lència. Quasi tot ja ha estat decidit. Acaba la campanya. Entre *Pe-pita Creus* i *Visca Alacant* ressona encara la megafonia metàl·lica.

A les 12 del matí tot bull. En la plaça de Gabriel Miró dos *hare krishna* beuen orxata. En l'altra vorera una prostituta i un taxista parlen sobre com puja la vida. A la llum de les fogueres s'han acabat els espais electorals i centenars de joves en sandàlies i amb tovalloles marxen cap a la urbanitzada platja del Postiguet, per estirar-se sota el sol.

En 1929 —les Normes de Castelló encara eren un projecte— els alacantins parlaven i intentaven escriure en valencià per a les seues festes. Una gran quantitat de personalitats i de gent d'esquerra va treballar en les fogueres durant la Segona República. Títols com ara *Pro-feminisme* i *Estatut valencià* ho deien tot. Igual que aquella comissió de fogueres integrada només per dones. En començar la guerra, van patir un lapsus obligat i, en 1939, només se'n plantava una, feta per la Falange, amb el desolador títol *La Huida*. Un títol de vencedors. Després, van acompanyar constantment els passos del règim, i de la foguera *La Espana eterna* dels quaranta es passava, en els primers seixanta, a una altra, feliç pel primer *Plan de Desarrollo*, que es deia *La vespa hasta en la sopa*.

¿I què en queda, de tot això, avui? ¿Què ha canviat en les Fogueres? ¿Què hi ha de valencià i d'innovador? Per a Manuel Alcaraz, ex-delegat de Cultura de la Comissió Gestora de Fogueres i ex-regidor alacantí de Cultura: «Des de fa cinc o sis anys hi ha una intenció renovadora. Però hi ha hagut una espècie de

Estiu, platges i urnes. Entre pólvores del l'arc de sant Martí i col·legis electorals, els alacantins van votar festa. Quatre dies de Sant Joan i moltes veus crítiques sobre el futur de les fogueres.

Joan Pomares

manierisme en la renovació i s'ha quedat en això, en un intent. De tota manera, el foguerer mitjà passa bastant de les innovacions. En tot cas, Pedro Soriano seria el renovador estètic des de fa uns anys. ¿El futur? Tenim un repte d'ací a un temps. O ens renovem o la festa serà un fòssil».

Una dura opinió que també comparteix Raül Baeza, ex-president de la Comissió Gestora: «Si no prenen un camí distint, les festes d'Alacant cauran en uns deu anys. No hi ha parti-

cipació de la joventut, la gent jove participa de la festa, però no s'hi introdueix, no la fa. I continuen els problemes d'organització, de finançament, línia cultural, rigorositat en els vestits, modernització, etc. Les estructures són molt tancades i, a més, cal gent molt més preparada.»

Per a tots dos, «els socialistes d'ací no tenen una política de festes». «Clar —Assenyala Alcaraz—, Alacant és l'única ciutat superfestera en què no hi ha regidor de festes. L'alcalde fa aquest paper —diu ara Baeza—. És molt absorbent».

«Ell —intervé ara Rafael Giner, ex-tresorer— ha acabat amb la independència econòmica de la Gestora. Una vegada va acusar-la, per no compartir els mateixos criteris que el PSOE, d'ultradretana. Després, com aquest argument no acabava de convèncer, ens va dir que érem catalanistes. El primer any ens van donar 400.000 pessetes per a actes culturals i, en el segon, el mateix alcalde va dir textualment que no donaven res perquè tot això es dedicaria a fer política catalanista. I, a més, ells que tant estan pel canvi han dit que a les fogueres no ha de canviar res. ¿El dèficit? Ara pot arribar als trenta milions de pessetes».

Les Fogueres són, encara, un vedat separat d'un

Fogueres de Sant Joan: o renovar-se o esdevenir fòssils.

valencianisme que hauria de ser lògic. I un vedat sucursalista: Oscar Alzaga va ser nomenat president d'honor de la Foguera del barri Ciutat d'Asís; Roca, de la de Calvo Sotelo i el príncep d'Astúries, president de totes.

Les barraques —un quadrilàter alegre de grups, barra, balls i sopars— continuen fomentant l'alacantinisme en forma de cantó. Des de la primera experiència duta a cap per tota l'esquerra multicolor i, també, per alguns grups nacionalistes, en 1977 i amb la barraca «Arribar i pouar», el primer intent de barraca lliure, jove, popular i valenciana, uns altres n'han suposat la continuació. Així, els del «Tio Cuc» o ara els «D'Alacant i oberta». I també, no cal dir-ho, la barraca municipal, muntada enguany pel col·lectiu Carnestoltes.

L'èxit ha estat, enguany, de part del Centre Eusebi Sempere d'Art i Comunicació Visual, que, des de la Diputació, ha promogut la gran innovació: la foguera de setze metres d'altura que, ideada per Lino Bellod, va ser premiada l'any passat en el concurs d'experimentals obert per aquest Centre. És, realment, una passa avant. «Jutge molt positivament la foguera experimental —ens diu, de nou, Manuel Alcaraz—. Passarà molta gent i es recuperarà la unitat entre l'artista creador, seriós i imaginatiu, i el simple constructor de fogueres». És, potser, la poca, però molt divertida i revolucionària, innovació d'enguany. «Enfront de la foguera estàtica —comenta Lino Bellod—, la gent ara pot participar-hi, completar-ne les estructurers i els materials». Fusta, globus, lona, veles aèries, de les quals l'artista se sent orgullós, centre d'atracció per a la gent jove. «La meua foguera ha agradat poc a alguns constructors. No estan preparats per a aquestes innovacions».

El seu pensament és també el de Remigi Soler, tallista en viu i faller desactivat: «Jo vaig deixar les fogueres l'any 78. Em pensava que les fogueres havien de ser crítiques i originals. Crítica, sobretot, a nivell de barri i ajuntament. I, és clar, a fi de riure-se'n, de passar una estona agradable». Tres primers premis especials i uns altres tants de primera i segona categoria es va endur amb ell. «Les fogueres marxen cap arrere. En l'any 32, quan jo era encara un espermatozou, recollien l'avantguarda de l'art, i eren molt modernes, fins i tot futuristes. Han perdut estil, innovació i gràcia. Encara hi ha caciquisme i encara fem olor a poble. Els sobra formalitat i serietat

Ninots, cercavila, coca i tot això.

i els falta originalitat i crítica. ¡Ah! i traure'n les *majorettes* i dur tot allò que siga nostre».

Una opinió molt distinta a la que manté Miguel Díaz Verdú, actual president de la Comissió Gestora de les Fogueres: «Els fatxes ja no dominen la festa. Sí, clar que hi ha innovació. Per exemple, aquest homenatge que hem fet a les tres últimes belleses del foc o el que, demà, a la plaça de bous, farà que tornen els passos-dobles, que no teníem des de fa sis o set anys. A més, avui hem fet una de les millors mascletades dels darrers anys i hem homenatjat en un menjar de la nostra barraca, «Los gorilas», el millor jugador de l'Hèrcules. Per al premi de bandes de música i passos-dobles hem comptat, també, amb el director de la Banda de Guardias Jóvenes de la Casa Real de Madrid».

«Sí, a nivell regional, estem molt units, i tot ho estem fent a nivell europeu. En aquest sentit, ens hem agermanat amb Alger i Niça i el 12 d'octubre, dia de la Hispanitat, plantarem una foguera a Nova York, on també

durem la nostra gastronomia típica».

«¿Recuperar el valencià per a les nostres fogueres? Serà molt difícil. En ma casa no l'hem parlat mai i les meues filles l'aprenen pràcticament per obligació. No serveix ni per a anar a l'estranger ni per a col·locar-se en una oficina». Aquest fidelíssim president conclou: «L'Ajuntament paga la festa, i nosaltres la fem. Volem estar, doncs, al costat de l'Ajuntament».

Parlem finalment amb Ascensió Samaniego, bellesa del foc 86. Ens ho comenta per telèfon, amb presses, mentre la vesteixen per al «Desfile de la Provincia», que Baeza Alcaraz, Escrich i uns altres van voler eliminar —«perquè no té cap entitat cultural pròpia, i el fet que moltes filades de moros i cristians deixen d'acudir-hi n'és la prova». «La tradició ha de continuar. Tot ha de seguir igual, les nostres coses, la coca, i tot això. No, no crec en la modernitat, no crec que calga coses noves. La festa ja està bé com està. Sí, clar, la dona és respectada com si fos Alacant mateix». Ascensió té disset anys. □